

BETÆNKNING

Afgivet af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

vedrørende

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2017 om ændring af Inatsisartutlov om folkehøjskoler.

(Hjemmel til afholdelse af folkeskolens afsluttende prøver, ændring af finansieringsbestemmelser og regler om uddannelsesstøtte)

Fremsat af Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit, formand

Inatsisartutmedlem Vivian Motzfeldt, Siumut, næstformand

Inatsisartutmedlem Laura Táunâjik, Siumut

Inatsisartutmedlem Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartutmedlem Henrik Fleischer, Partii Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen den 28. april 2017 under FM2017 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Formålet med nærværende forslag er bl.a. at imødekomme et ønske fra folkehøjskolerne om at bidrage til det generelle kompetenceløft i samfundet. Forslagsstiller vurderer at dette ønske vil kunne være med til at sikre en optimering af udnyttelsen af de grønlandske institutioners kapacitet, da folkehøjskolerne vil blive bedre udnyttet. Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af et seminar afholdt mellem relevante departementer, folkehøjskolerne og KANUKOKA.

Helt konkret består tiltagene bl.a. en udvidelse af folkehøjskolernes mulighed for at tilbyde forberedende undervisning til folkeskolens afsluttende prøver, foruden også at give folkehøjskolerne mulighed for at afholde de afsluttende prøver. Herudover foreslås en

omfattende ændring af den økonomiske model bag den offentlige støtte til folkehøjskolerne, der bl.a. skal sikre større fleksibilitet i forhold til planlægning af aktiviteterne på folkehøjskolerne

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under førstebehandlingen blev der udtrykt opbakning til en styrkelse af folkehøjskolernes virke. Dog blev der også udtrykt behov for en nærmere og mere klar beskrivelse af den økonomiske model bag den offentlige støtte til folkehøjskolerne, dette bl.a. til brug for en vurdering af hensigtsmæssigheden af modellen. Sidst blev der rejst spørgsmål om den grønlandske betegnelse for folkehøjskolerne.

3. Hørings svar

Høringsperioden har strækket sig over perioden 19. december 2016 og 24. januar 2017. Høringsperioden har dermed været på 5 uger. Af de almindelige bemærkninger fremgår, at forslaget ligeledes har været i kort forhøring hos folkehøjskolerne.

Forslaget har været i høring hos en række af Selvstyrets departementer, foruden Grønlands Erhverv, Knud Rasmussenip Højskolia, Sulisartut Højskolia, SIK, KANUKOKA, NUSUKA, IMAK, AK, IK/ASG, Ilisimatusarfik, GUX i hele landet, INUILI, KTI, Grønlands Maritime Center, NI-Nuuk, Center for Sundhed, Perorsaanermik Ilinniarfik, Fåreholderskolen, Kunsts skolen, De grønlandske huse i Danmark, de enkelte kommuner, Nuuk Internationale Friskole, Avalak, ILI ILI, KIK, Center for National Vejledning samt MIO. 10 hørings svar er afgivet og vedlagt lovforslaget jf. Formandskabet for Inatsisartuts formkrav herom.

Generelt skal udvalget opfordre til, at Naalakkersuisut prioriterer de fornødne ressourcer og en reel kommentering af høringsparternes indspark, kommentarer, forslag til rettelser m.v. Når der er tale om kommentarer til niveauet for det antagne behov for tildelte midler m.v., skal udvalget understrege over for Naalakkersuisut, at det ikke er tilstrækkeligt at henvise til, at finanslovens endelige udformning vedtages af Inatsisartut. Naalakkersuisut er til enhver tid forslagsstiller på Finansloven, ligesom Naalakkersuisut er forslagsstiller på nærværende lovforslag. Det påhviler således forslagsstiller at vurdere og argumentere for et forslags økonomiske konsekvenser, herunder antagelser om behov for finansiel støtte m.v. Derfor bør kommentarer til og kritik af de økonomiske vurderinger af et forslag afstedkomme en nærmere forklaring fra Naalakkersuisut. Det er klart, at såfremt ressourcerne tildelt en given institution ikke fremgår af selve lovens bestemmelser, vil ændrede økonomiske vurderinger ikke nødvendiggøre ændringer i lovforslagets bestemmelser. Det nødvendige økonomiske

grundlag er ligeså vigtig en del af beslutningsgrundlaget, og derfor er det udvalgets forventning, at Naalakkersuisut forholder sig helt konkret til kommentarer om dette aspekt af Naalakkersuisuts lovforslag.

4. Orientering om den økonomiske model

Udvalget modtog af Naalakkersuisut en lovteknisk gennemgang af nærværende forslag den 27. april 2017. På mødet tilbød Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke en yderligere detaljeret skriftlig gennemgang af lovforslagets finansieringsbestemmelser og regler vedrørende elevernes uddannelsesstøtte. Orienteringen blev fremsendt til udvalget samt til de partier, der ikke er repræsenteret i udvalget den 11. maj 2017. Udvalget takker for den meget overskuelige og klare orientering, der er vedlagt nærværende betænkning som **bilag 1**.

Orienteringen har været inddraget i udvalgets behandling af forslaget – under afsnit 5 og 6. Dog finder udvalget behov for her at kommentere på nedenstående uddrag af orienteringen.

”Forslaget er udarbejdet i overensstemmelse med anbefalingerne og har både været til forhøring og officiel høring hos folkehøjskolerne og kommunerne, hvorfra der har været tilslutning til forslaget.”

Udvalget skal opfordre Naalakkersuisut til, såfremt man ønsker at kommentere på eksterne parters tilslutning til et forslag, ikke blot at uddrage en overordnet tilslutning til et forslag, når der er udtrykt klar skepsis overfor helt centrale elementer af forslaget. Således kan udvalget konstatere, at bl.a. Knud Rasmussenip Højskolia (KRH) har udtrykt forbehold overfor netop finansieringsmodellen i forslaget. Det skal dog retfærdigvis nævnes, at KRH's kritiske spørgsmål fremgår af gennemgangen af høringssvarene i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

5. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som **bilag 2 og 3**.

6. Udvalgets behandling af forslaget

Principielt hilser udvalget en optimering af udnyttelsen af folkehøjskolernes potentiale i opkvalificeringen af det grønlandske samfund velkommen. Grønland har brug for, at alle

potentialer for at styrke uddannelsesniveaet anvendes. Her kan folkehøjskolerne spille en vigtig rolle gennem deres almendannende aktiviteter, der både kan appellere til dem, der har brug for faglig opkvalificering, men måske i særdeleshed dem, der har brug for eller foretrækker en lidt anden tilgang til personlig udvikling, end den man ser på andre traditionelle uddannelsesinstitutioner. Udvalget skal dog i den sammenhæng bemærke, at det er vigtigt, at hver uddannelsesinstitution, folkehøjskole, opkvalificeringscenter m.v. arbejder med og fokuserer på deres særegne styrker – dette specielt i lyset af en rettidig anvendelse af borgernes skattekrone.

6.1 Folkehøjskolernes grønlandske betegnelse

Indledningsvist vil udvalget kort berøre, den i Salen fremførte debat om folkehøjskolernes grønlandske betegnelse.

Den grønlandske betegnelse for folkehøjskolerne er et såkaldt afløsningsord - et ord, der er importeret fra et andet sprog, i dette tilfælde dansk. Af Landstingslov nr. 12 af 26. oktober 1989 om Grønlands Sprognævn fremgår følgende:

§ 1. Grønlands Sprognævn har til opgave at indsamle, registrere og godkende nye grønlandske ord, former og vendinger, herunder forkortelser.

Stk. 2. Nævnet har endvidere til opgave at give myndighederne og offentligheden vejledning i spørgsmål vedrørende det grønlandske sprog.

Stk. 3. Nævnet har tillige til opgave at samarbejde med institutioner, der udsender autoriserede fortegnelser over eller afgiver indstillinger om grønlandsk navnestof.

Det følger heraf, at hverken Inatsisartuts udvalg eller Inatsisartut som helhed kan godkende eller fastsætte nye officielle grønlandske ord, former eller vendinger – heller ikke gennem vedtagelse af de til afløsningsordet relaterede lovforslag. Hvorvidt de i dag anvendte afløsningsord som for eksempel folkehøjskole, bil, internet m.v. er tidssvarende, hensigtsmæssige eller ønskelige er derfor pt. en vurdering, Sprognævnet formelt foretager. Det kan i den sammenhæng nævnes, at der på nærværende samling behandles et forslag om ny Inatsisartutlov for Sprognævnet (FM2017/124). På trods af en ændring af Sprognævnets opgaveportefølje, vil netop godkendelsen af afløsningsord stadig være et anliggende for nævnet.

6.2 Forslagets nye elementer

Af forslagets almindelige bemærkninger fremgår det, at forslaget bygger på et seminar med deltagelse fra folkehøjskolerne, relevante departementer og KANUKOKA. Dermed er der skabt bedre mulighed for interessenternes indflydelse på, hvilken vej lovgivningen skal gå, i stedet for blot at have mulighed for at korrigere mindre fejl på en forudbestemt vej. Denne arbejdsform har udvalget i flere henseender opfordret til, og finder det derfor også positivt, at Naalakkersuisut har anvendt denne procedure f.s.v. angår nærværende forslag. Det er udvalgets forhåbning, at samme arbejdsform vil blive anvendt i forbindelse med andre lov- og reformtiltag.

På baggrund af førstebehandlingen samt udvalgets egen behandling har udvalget valgt at gennemgå et udsnit forslagets elementer.

Med forslagets pkt. 2 vil folkehøjskolerne opnå ret til ikke længere kun at udbyde prøveforberedende undervisning, men at folkehøjskolerne nu også kan afholde prøverne i samarbejde med den institution eller myndighed, hvor prøverne normalt udbydes. Dermed vil en vedtagelse betyde, at i byer med folkehøjskoler – i dag Qaqortoq og Sisimiut – vil to (delvist) offentligt finansierede institutioner kunne udbyde folkeskolens afsluttende prøver til ikke-skolesøgende borgere, nemlig Majoriaq og folkehøjskolerne. Om denne mulige dobbeltindsats har Naalakkersuisut svaret på udvalgets spørgsmål nr. 4 og 5 i bilag 2:

”4. Naalakkersuisut bedes redegøre for fordelene og ulemperne i at investere yderligere midler i folkehøjskolerne med det formål, at folkehøjskolerne skal udbyde de afsluttende prøver.

a. Hvad vil være billigst: I) At folkehøjskolerne indgår samarbejde med Majoriaq, således folkehøjskoleleverne blot kan gå til prøverne i Majoriaq? Eller II) At der laves de to sideløbende spor, hvor både Majoriaq og folkehøjskolerne afholder folkeskolens afsluttende prøver.”

(Udvalgets spørgsmål – bilag 2)

”Naalakkersuisut vurderer ikke, at der vil være nævneværdige merudgifter i forbindelse med afviklingen af selve prøverne, uanset hvor disse foregår”

(Uddrag af Naalakkersuisuts svar på spørgsmål nr. 4 – bilag 3)

”5. Folkehøjskolernes bemyndigelse til at afholde folkeskolens afsluttende prøver synes at udgøre en potentiel dobbeltindsats, når Majoriaq allerede udbyder prøverne i samme byer. Finder Naalakkersuisut, at denne tilsyneladende

dobbeltindsats med dertilhørende dobbeltinvestering er en rettidig brug af Landskassen sparsomme midler?"

(Udvalgets spørgsmål – bilag 2)

"[Det] kan [...] dermed undgås, at visse elever først gennemgår det ene forløb og derefter det andet. Folkehøjskolerne kan på grund af folkehøjskolernes særlige læringsmiljø [...] opsamle en gruppe borgere, som det ellers kan være vanskeligt at få omfattet af et traditionelt læringsmiljø, hvor eleverne efter dagens lektion forlader undervisningsstedet. Et folkehøjskoleophold er således netop kendetegnet ved denne kostskoleform, hvor eleverne drager nytte af det særlige læringsmiljø med konstant mulighed for støtte, rådgivning og vejledning under trygge rammer. Inatsisartut har i øvrigt allerede ved vedtagelse af den gældende folkehøjskolelov taget stilling til spørgsmålet, idet det af bemærkningerne i denne fremgår, at folkehøjskolernes undervisning er et supplement til de opkvalificeringsforløb af lignende karakter, der foregår på de kommunale Piarersarfuit (nu Majoriaq)."

(Uddrag af Naalakkersuisuts svar på spørgsmål nr. 5 – bilag 3)

Udvalget noterer sig, at Naalakkersuisut ikke forventer nævneværdige merudgifter grundet muligheden for at afholde de omtalte prøver. Samtidig anerkender udvalget Naalakkersuisuts pointe om folkehøjskolernes særlige potentiale i forhold til de særlige undervisningsforløb folkehøjskolerne kan tilbyde. Dog finder udvalget det nødvendigt at knytte en bemærkning til ovenfor fremhævede del af besvarelsen. Det er således ikke korrekt, at Inatsisartut allerede har taget stilling til spørgsmålet i forbindelse med vedtagelsen af den gældende folkehøjskolelov. Spørgsmålet hér omhandler afholdelsen af de omtalte prøver, mens Inatsisartut i sin tid tog stilling til spørgsmålet om udbud af prøveforberedende undervisning med henblik på at tage de omtalte prøver. Naalakkersuisut har i sin besvarelse af udvalgets spørgsmål tilsyneladende ikke været bevidst om denne forskel mellem udbud af prøveforberedende undervisning og afholdelse af prøver. Dette svækker besvarelsens informationsværdi, hvilket udvalget kun kan beklage, men giver til gengæld udvalget mulighed for at styrke Naalakkersuisuts forståelse af de omtalte lobemærkningernes rækkevidde, hvilket glæder udvalget.

6.3 Forslagets finansieringsbestemmelser og regler om uddannelsesstøtte

Udvalget konstaterede allerede under det lovtekniske møde et behov for en mere klar beskrivelse af de økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget. Et behov, der ligeledes blev omtalt under forslagets førstebehandling, foruden af KANUKOKA i høringssvarene. Når netop de økonomiske forhold fastsat gennem lov ønskes ændret så

markant, som nærværende forslag lægger op til, finder udvalget det naturligt, at forslagsstiller må prioritere en klar gennemgang af forslagens økonomiske konsekvenser. Det må i videst muligt omfang tilsikres, at det samlede beslutningsgrundlag ligger klart for alle, både interessenter og Inatsisartut, men også for Naalakkersuisut selv. Derfor hilser udvalget Naalakkersuisuts orientering på eget initiativ velkommen.

Med forslaget ønskes en simplificering af administrationen bag finansieringsbestemmelserne i loven. En begrænsning af administration, der ikke er nødvendig for en sikring af kvaliteten af lovregulerede tilbud, vil altid være ønskelig. I nærværende forslag ønskes dette tilvejebragt ved bl.a. at kommunernes involvering i elevbetalingen udgår – i praksis en centralisering jf. forslagens pkt. 5:

5. § 14 affattes således:

”§ 14. For elever omfattet af § 1, stk. 1, yder Naalakkersuisut, inden for et på finansloven fastsat beløb, driftstilskud til folkehøjskoler, hvis der i kalenderåret gennemføres undervisning af mindst 700 elevholduger.

Stk. 2. Naalakkersuisut yder et taxametertilskud ud fra en folkehøjskoles antal af elevholduger gange en takst, der fastsættes på de årlige finanslove per elevholduge.

Stk. 3. Hvis en folkehøjskole ikke har gennemført elevholduger i det efter stk. 1 fastsatte omfang, skal folkehøjskolen tilbagebetale driftstilskuddet forholdsmæssigt. Tilbagebetalingen udgør en procentsats af det udbetalte driftstilskud, som fastsættes efter den procentandel af elevholduger, der ikke er blevet gennemført i henhold til det i stk. 1 nævnte minimumskrav. Naalakkersuisut kan fastsætte regler om udbetaling og administration i øvrigt af taxametertilskud.

Stk. 4. For elever, som folkehøjskolerne modtager elevtilskud for, kan der ikke kræves egenbetaling.

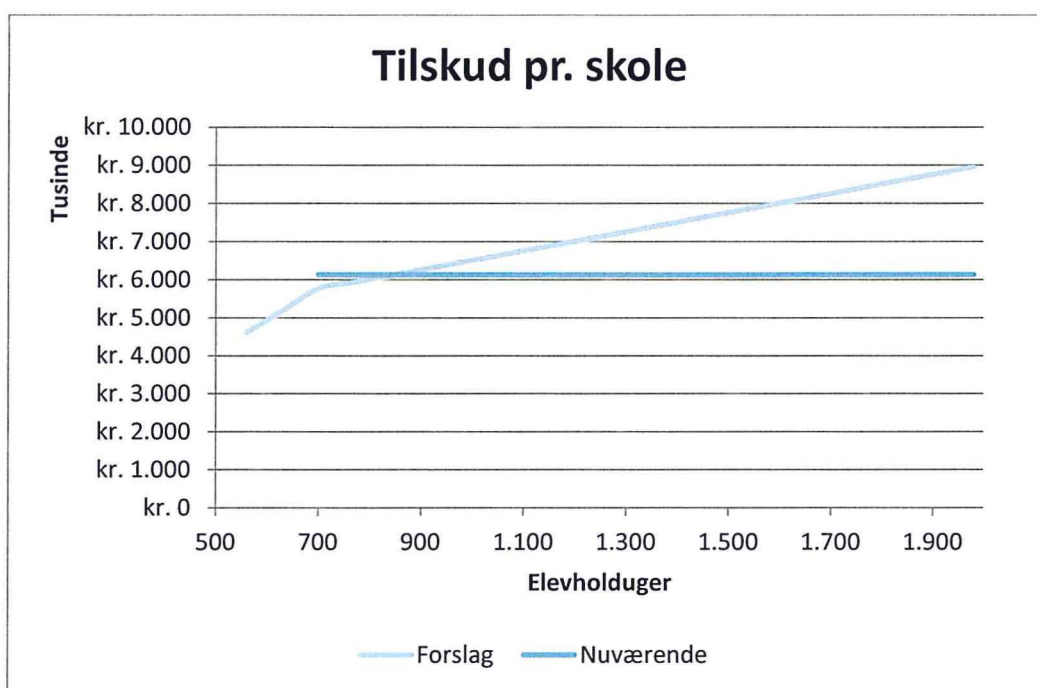
Stk. 5. Inatsisartut kan på finansloven fastsætte et maksimum for elever, for hvilke der kan modtages elevtilskud.”

Med forslagens pkt. 5 indføres dermed et aktivitetsafhængigt taxametertilskud samt et driftstilskud baseret på en forventning til et minimum af aktiviteter.

Betingelserne for *driftstilskuddet* simplificeres tydeligt, da betingelserne vedrørende det enkelte forløbs varighed, antal m.v. udgår. I stedet foreslås alene et krav om, at minimum 700 elevholduger afholdes. Jf. § 14, stk. 2 i gældende Inatsisartutlov nr. 24 af 18. november 2010 om folkehøjskoler svarer én årselev til 36 elevholduger. Således er et krav på 700

elevholduger en reduktion på 20 elevholduger i forhold til gældende bestemmelser (§ 14, stk. 1 nr. 4 i folkehøjskoleloven).

Overordnet set er forventningen til *taxametertilskuddet*, at når en del af folkehøjskolernes tilskud beregnes på baggrund af antallet af elever, er der skabt en incitamentsstruktur, der i højere grad motiverer folkehøjskolerne til at optage et større antal elever. Dette er skitseret tydeligt af Naalackersuisut, jf. nedenstående figur. Da den hidtidige brugerbetaling ikke udgør et tilskud, fremgår denne indtægt selvsagt ikke af grafen. Derfor udgør nedenstående graf ikke en fremstilling af folkehøjskolernes samlede indtægter.

(Jf. Naalackersuisuts orientering om den økonomiske model – bilag 1)

En ulempe ved taxametertilskud kan være, at et fokus på et større optag og fastholdelse af elever i forløbet kan blive på bekostning af opretholdelsen og den konstante sikring af kvaliteten af højskoleopholdet.

Der kan for begge tilskudsformer finde en regulering af tilskuddets størrelse sted. Dette forhold gennemgås udførligt i Naalackersuisuts orientering jf. bilag 3.

Således forventes en årlig regulering af taxametertilskuddet på baggrund af reelt afholdte

elevholduger. Frekvensen for reguleringen af tilskuddet fremgår ikke af lovens bestemmelser, men Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler herfor, jf. forslaget pkt. 5, § 14, stk. 3. Har den pågældende folkehøjskole dermed haft et lavere aktivitetsniveau end forventet, vil taxametertilskuddet blive reduceret. Omvendt vil et højere aktivitetsniveau medføre et øget taxametertilskud.

Driftstilskuddet vil alene kunne reduceres såfremt aktivitetsniveauet falder under de påkrævede 700 elevholduger. Et øget aktivitetsniveau vil således ikke afstedkomme et højere driftstilskud, ligesom et bortfald af driftstilskuddet alene vil kun forekomme, såfremt ingen aktiviteter er blevet afholdt. Sammenholdes det faktum, at folkehøjskolerne årligt hver modtager ca. 200 ansøgninger med betingelsen for reduktion af driftstilskuddet¹, synes der ikke at være en overhængende fare for, at folkehøjskolerne vil opleve en sådan reduktion. Dog vil det kræve, at folkehøjskolerne er bevidste om at optage nok elever.

Som Naalakkersuisut eksplicit og gentagne gange understreger, vil effekten af den nye tilskudsstruktur afhænge af folkehøjskolernes udnyttelse af de nye muligheder jf. forslaget pkt. 1 samt niveauet for drifts- og taxametertilskuddet. Tilskuddene vil årligt blive reguleret i finansloven, jf. forslaget pkt. 5. Betingelserne for reduktion og forhøjelse af de omtalte tilskud stiller dog visse krav til folkehøjskolernes økonomistyring, som udvalget dog må formode, folkehøjskolerne er bevidste om, grundet det omtalte seminar, der ligger til grund for nærværende lovforslag.

F.s.v. angår folkehøjskoleelevernes månedlige stipendium foreslås følgende:

6. § 20 affattes således:

”§ 20. Elever omfattet af § 1, som er på tilskudsberettigede folkehøjskoleophold af mindst 10 ugers varighed modtager uddannelsesstøtte i henhold til reglerne i bekendtgørelse om uddannelsesstøtte. Dog ydes der kun uddannelsesstøtte i form af frirejse til eleven ved start, afbrydelse, herunder i tilfælde af alvorlig sygdom eller dødsfald i elevens nærmeste familie, og afslutning af opholdet samt et for folkehøjskoleophold særligt fastsat stipendium fratrukket kost og logi.”

Af Naalakkersuisuts orientering i bilag 3 om den økonomiske model bag forslaget, fremgår

¹ Jf. afsnit 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

det, at det nævnte særlige stipendium for folkehøjskoler forventes at udgøre 4.035 kr./måned. Denne forventning tager udgangspunkt i, at egenbetalingen pt. udgør 365 kr., hvoraf hver elev betaler 25 % pr. uge – de resterende 75 % finansieres gennem det kommunale tilskud. Da den direkte egenbetaling udgår, dækkes disse omkostninger bl.a. gennem et særligt månedligt stipendium, der er lavere end stipendiet i dag². Fra det særlige folkehøjskolestipendium vil kost og logi blive fratrukket for alle elever. Hertil har udvalget spurgt om følgende:

”7. Er Naalakkersuisut enig i, at uddannelsesstøtte, herunder det månedlige stipendium, er en individuel støtte, som udbetales individuelt på baggrund af den enkelte studerendes/elevs efterlevelse af en række konkrete betingelser?

a. I bekræftende fald: Hvorledes hænger denne opfattelse af den individuelle uddannelsesstøtte sammen med Naalakkersuisuts forslag om, at alle elever får fratrukket udgifter til kost/logi, uanset om den enkelte elev modtager kost/logi?

Udvalget må beklageligvis konstatere, at Naalakkersuisut ikke har fundet anledning til at svare på udvalgets indledende spørgsmål nr. 7. Dog har Naalakkersuisut med relation til spørgsmål 7a svaret følgende:

”Svar:

Læringsituationen på en folkehøjskole adskiller sig fra andre undervisningsforhold ved, at elever og lærere ikke kun kender hinanden fra undervisningen, men også ud fra forskellige hverdagssituationer, hvilket skyldes, at man bor og spiser sammen med skolen og har en fælles dagligdag, som skaber et helt enestående indlæringsmiljø. Et folkehøjskoleophold er således netop kendetegnet ved denne kostskoleform, hvor eleverne drager nytte af det særlige læringsmiljø med 24 timers pædagogisk omsorg.

*Som det fremgår af bemærkningerne til den gældende Inatsisartutlov om folkehøjskoler er kostskoleformen en af de væsentligste årsager til folkehøjskolernes enestående læringsmiljø. Det blev i forbindelse med drøftelserne med folkehøjskolerne aftalt, at reglerne skulle understøtte dette særlige læringsmiljø, således undervisningen på folkehøjskolerne altså omfatter kost og logi, modsat traditionelle undervisningsmiljøer, hvor eleverne forlader undervisningsstedet straks efter undervisningens ophør. **Et folkehøjskoleophold***

² Jf. ”Regnskab for en årselev” side 6 i bilag 1. Dog skal det hertil bemærkes, at elevernes nuværende udgifter på 91 kr./uge i den grafiske fremstilling er beregnet til en sammenlagt udgift på 3.285 kr. Dette beløb burde rettelig være 3.276 kr./årselev. (91 kr./uge i 36 uger).

er derfor en samlet pakke, som omfatter kost og logi, som fratrækkes det månedlige stipendium.”

(Udvalgets fremhævning)

Naalakkersuisut anser således et folkehøjskoleophold for ”en pakke”, hvori indgår undervisningsforløb, bospisning og logi – uanset om eleverne rent faktisk modtager kost og logi fra folkehøjskolen. Af høringssvaret fra Knud Rasmussenip Højskolia stilles der netop spørgsmål vedrørende de elever, der ikke bor på folkehøjskolen. I forbindelse med udvalgets nærmere undersøgelse af dette forhold, oplyser Naalakkersuisut jf. bilag 3, at der er krav om ophold på højskolen hos Sulisartut Højskolia. Vedrørende Knud Rasmussenip Højskolia har Qeqqata Kommunia dog oplyst til Naalakkersuisut, at der årligt er blevet bevilget højskoleophold til 2 elever fra Sisimiut pr. semester, og at det antages, at disse har boet på højskolen. Udvalget finder sidstnævnte oplysning for usikker til definitivt at afvise, at der findes tilskudsberettigede elever, som ikke bor på højskolerne. Samtidig har udvalget ikke kunne få endeligt bekræftet, at alle tilskudsberettigede elever fra andre byer har boet på folkehøjskolerne under højskoleforløbet.

Da Naalakkersuisut opfatter et folkehøjskoleophold som en samlet pakke, vil reduktionen af det nedsatte stipendium for elever, der ikke modtager kost/logi være at sidestille med brugerbetaling for selve undervisningsforløbet på folkehøjskolen – modsat Naalakkersuisuts oplysning herom i afsnit 6 i almindelige bemærkninger. Brugerbetalingen vil dog modsat i dag blive modregnet inden udbetalingen af det månedlige stipendium. Der er således ikke tale om skabelsen af en økonomisk incitamentsstruktur for eleverne – hvilket dog heller ikke synes nødvendigt, taget det høje ansøgertal i betragtning.

7. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslaget realisering er beskrevet under forslaget almindelige bemærkninger foruden angivet nærmere i bilag 1. Det er her vigtigt at angive, at vurderingen af de økonomiske konsekvenser af lovforslaget fremover i langt højere grad vil afhænge folkehøjskolernes aktivitetsniveau, herunder optag af elever. Jf. Finanslovens hovedkonto 40.92.10 Folkehøjskoler, modtager de to folkehøjskoler i 2017 i alt 12.229.000 kr. I alt koster hver årselev 305.725 kr./år. Det forventes, at en udvidelse med 10 årselever til 30 årselever pr. folkehøjskole vil medføre et fald i enhedsomkostningerne til 223.333 kr. Ved en yderligere forhøjelse til 50-60 årselever pr. folkehøjskole vurderes enhedsprisen til 162.727 kr. Sidste scenarie forudsætter dog en renovering af begge højskoler. Dette arbejde forventes færdiggjort pr. januar 2018 f.s.v. angår KRH, mens Sulisartut Højskolia endnu arbejder på

finansieringen af en renovering. Udvalget kan således konstatere, at det antagne aktivitetsniveau på samlet set 110 årselever, formentlig endnu har lange udsigter.

Omlægningen af den økonomiske model forventes ydermere at medføre en simplificering af administrationen for både kommunerne, folkehøjskolerne samt Selvstyret, bl.a. da kommunerne ikke længere vil være involveret i tilskudsordningen.

Et aktivitetsniveau på de antagne 110 årselever samt et driftstilskud på 4 mio. kr. forventes at medføre en merudgift på 5.371.000 kr. til Landskassen. Dette forventes finansieret gennem:

- en reduktion af bloktilskuddet til kommunerne grundet bortfald af tilskudsforpligtelsen
- den forømtalte reduktion af det månedlige stipendium til eleverne
- overførsel af midler fra hovedkonto 20.11.70, reserve til nye initiativer

Udvalget har med et antal spørgsmål ønsket at sikre sig, at midlerne fra hovedkonto 20.11.70 ikke allerede tidligere var blevet øremærket til konkrete initiativer (se bilag 2). Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke har i den forbindelse oplyst, at da der er tale om en reserve, er midlerne ikke på forhånd prioriteret. Udvalget må dog samtidig konstatere, at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi til lovforslagets høring har fundet anledning til angive følgende:

”På side 10 under ”Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige” – skal 3.070.000 kr. overføres fra midler til nuværende ungemålgruppeindsats. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi skal påpege at al økonomi skal findes indenfor departementets egne rammer, og at der ikke er overskydende midler i ungemålgruppeindsatsen”

Udvalget kan konstatere, at der internt i Naalakkersuisut tilsyneladende eksisterer en divergerende opfattelse af, hvorvidt disse midler står til rådighed eller ej. På den baggrund finder udvalget det nødvendigt, at nærværende forslag genhenvises, således at denne tekniske uklarhed kan blive belyst nærmere.

For udvalgets bemærkninger til forslaget enkelte finansieringsbestemmelser og bestemmelser vedrørende uddannelsesstøtte henvises til betænkningens afsnit 6.3

8. Udvalgets indstillinger

Et **enigt** udvalg indstiller forslaget til **vedtagelse**.

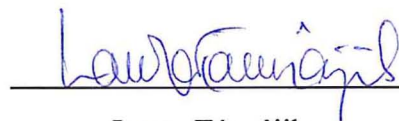
Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Mimi Karlsen
Formand

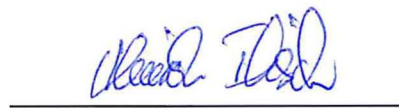
Vivian Motzfeldt
Næstformand

Laura Táunâjik

Peter Olsen

Henrik Fleischer

KU-udvalget
Demokraterne
Atassut

Bilag

01

Økonomiske konsekvenser vedrørende FM 2017/127: Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om folkehøjskoler.

10-05-2017
Sagsnr. 2016 - 6765
Dok. nr. 5316031

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax: +299 32 20 73
Email: iiknn@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Under det orienterende møde mellem udvalget og mig den 27. april blev der udtrykt behov for en uddybning af konsekvenserne af den nye tilskudsmodel, der indgår i forslaget.

Under 1. behandlingen af forslaget den 28. april blev der også knyttet bemærkninger til tilskudsmodellen, herunder til bestemmelsen om, at der skal ske en forholdsmæssig tilbagebetaling af driftstilskuddet, hvis en folkehøjskole ikke har gennemført elevhold-uger i det omfang, der er fastsat i forslaget § 14, stk. 1.

Jeg har baggrund heraf fundet det hensigtsmæssigt at give udvalget og de partier, der ikke er repræsenteret i udvalget, en uddybende beskrivelse af tilskudsmodellen og dens konsekvenser for de involverede.

Forslaget indeholder en ny model for ydelse af tilskud til folkehøjskolerne og for deltagelse i folkehøjskoleophold. Dette er fastsat i forslagets pkt. 5, som vedrører affattelsen af § 14 (tilskud) og pkt. 6, som vedrører affattelsen af § 20 (deltagelse i højskoleophold). De to dele har indbyrdes sammenhæng men gennemgås i det følgende af pædagogiske grunde hver for sig.

Baggrund og formål:

I bemærkningerne til forslaget er det under pkt. 1.1. anført, at forslaget overordnet har til formål at optimere udnyttelsen af de grønlandske uddannelsesinstitutioners kapacitet ved at sikre en bedre udnyttelse af de grønlandske folkehøjskoler.

Det anføres samme sted, at folkehøjskolerne også selv har ytret ønske om i højere grad at blive inddraget i arbejdet med at sikre et generelt kompetenceløft i samfundet.

I bemærkningerne til forslaget er det under pkt. 1.2. anført, at der på begge højskoler er et ansøgstal på over 200 elever, men at højskolerne alene har ca. 20 årselever hver, og at dette har foranlediget planer om udvidelse af den anlægsmæssige kapacitet enten via renovering eller nybygning.

Det anføres samme sted, at det på seminaret i april 2016 med bl.a. højskolerne og kommunerne blev drøftet, hvordan lovgivning og praksis kan have fokus på at reducere administrationen i forbindelse med reglernes anvendelse.

Det blev på seminaret desuden anbefalet, at der for at sikre en større kapacitetsudnyttelse og samtidig skabe en naturlig sammenhæng mellem selvstyrets bevilling og aktiviteter, skal arbejdes mod at etablere en model med grundtilskud og elevuge-taxameter, og at dette vil udgøre et større incitament for folkehøjskolerne til at optimere deres optag af elever.

Derudover var der på seminaret enighed om, at det vil være hensigtsmæssigt at afskaffe brugerbetalingen for højskoleophold på de områder, der er omfattet af taxameterordningen, og at den kommunale involvering i elevbetalingen bør udgå.

Baggrund og formål kan herefter sammenfattes i følgende overordnede hensyn:

- Større samfundsmæssig nytte af højskolerne
- bedre udnyttelse af højskolernes kapacitet
- forenkling af administrationen og deltagerbetalingen

Forslaget er udarbejdet i overensstemmelse med anbefalingerne og har både været til forhøring og officiel høring hos folkehøjskolerne og kommunerne, hvorfra der har været tilslutning til forslaget.

Konsekvenser

Konsekvenserne af forslaget vil afhænge af flere forhold.

For det første vil det afhænge af, i hvilken grad folkehøjskolerne formår at udnytte de muligheder for andre aktiviteter, som forslaget også åbner op for. Dette omhandler præciseringen i forslagets pkt. 1, der vedrører affattelsen af § 1, stk. 1, 2. pkt. Med præciseringen tydeliggøres det, at højskolerne inden for den almindelige undervisning kan lave forløb, som tager afsæt i fag og emner som ikke knytter sig til det traditionelle boglige uddannelsessystem. Det præciseres således i bestemmelsen, at det også kan være idræt, madlavning eller værkstedsorienterede fag.

For det andet giver forslaget også højskolerne mulighed for at afholde folkeskolens afsluttende prøver. Dette kræver en samarbejdsaftale herom med en uddannelsesinstitution eller myndighed, under hvis regi den pågældende uddannelse normalt udbydes.

For det tredje giver forslaget højskolerne mulighed for at udbyde andre undervisningsforløb efter aftale herom med andre aktører.

Derudover afhænger konsekvenserne i forhold til den nye tilskudsmodel af flere forhold. For det første, hvilke satser for henholdsvis driftstilskud og taxametertilskud, der fastsættes i finansloven. For det andet af, hvor mange elever højskolerne optager. Og endelig af, hvilken stipendiesats, der fastsættes for højskolelever på tilskudsberettigede højskoleophold.

Beskrivelsen af de økonomiske konsekvenser i forslaget er derfor også som udtrykkeligt anført i bemærkningerne til forslaget baseret på nogle forudsætninger. Såvel tilskudsatser som stipendiesats fastsættes imidlertid ikke i forslaget men i finansloven og vil således også kunne ændres år for år i forbindelse med vedtagelsen af finanslovsforslaget.

I det følgende vil der blive redegjort for, hvilke hovedformål den nye tilskudsmodel har. I forlængelse heraf vil der blive redegjort for konsekvenserne af modellen i forhold til de involverede, dvs. højskolerne, kommunerne, eleverne, selvstyret og samfundet som helhed. Dette vil ske i både tekstform og ved grafiske fremstillinger.

Hovedformålene med den nye tilskudsmodel:

- 1) incitament til bedre kapacitetsudnyttelse
- 2) større sikkerhed for finansieringsgrundlaget for højskolerne
- 3) bedre økonomi for højskolerne
- 4) Lavere enhedsomkostninger pr. elev
- 5) bedre forhold for eleverne
- 6) mindre administration for kommunerne og selvstyret
- 7) mindre administration for højskolerne

Konsekvenser:

1) Højskolerne

Aktivitetskrav:

Der er som hidtil fastsat et aktivitetsmæssigt minimumskrav, der skal være opfyldt for at højskolerne kan modtage tilskud. Hidtil har kravet været, at der skal være mindst 20 årselever inden for den tilskudsberettigede undervisningsvirksomhed. Desuden skal der mindst gennemføres 36 ugers tilskudsberettiget undervisningsvirksomhed, undervisningen skal være tilrettelagt som højst 2 folkehøjskoleophold, og hvert folkehøjskoleophold skal have en varighed af mindst 13 uger.

I forslaget er disse krav ændret til alene at være et krav om, at der i kalenderåret gennemføres undervisning af mindst 700 elevholduger. Det er således nu uden betydning, hvor mange højskoleophold, der er tale om, og hvor lang varighed de enkelte højskoleophold har. Dette giver således højskolerne større fleksibilitet i tilrettelæggelsen af højskoleopholdene. De 700 elevholduger svarer i øvrigt ca. til 20 årselever, hvorfor minimumskravet er opretholdt uændret.

Ved en årselev forstås 1 elev i 36 uger inden for et år.

Ved en elevholduge forstås undervisning af 1 elev i 1 uge.

36 elevholduger svarer således til 1 årselev.

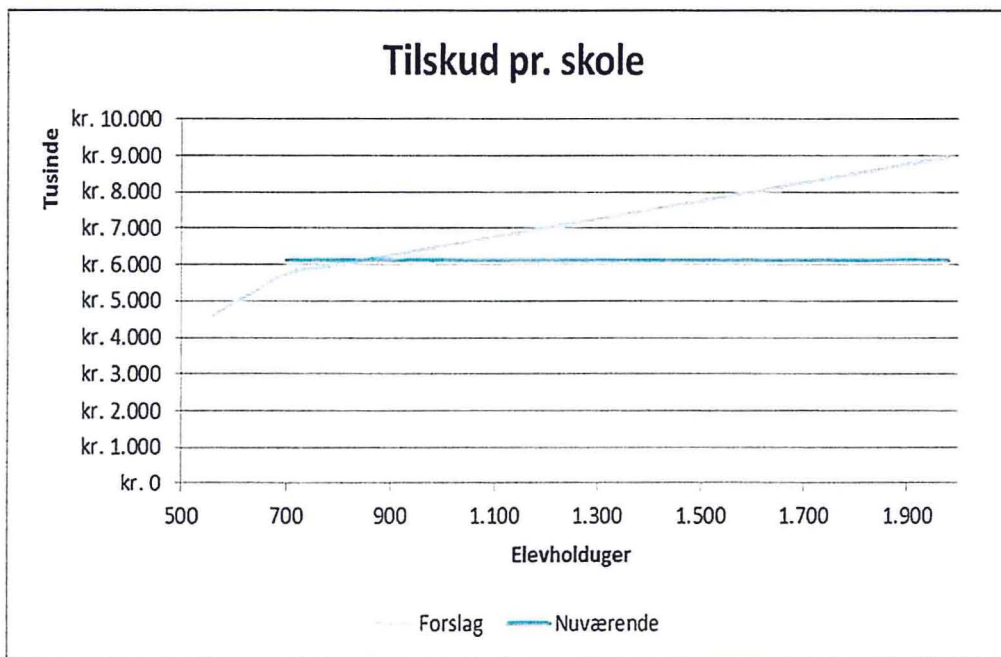
Faste og variable tilskud:

Hidtil har der alene været én form for tilskud. Dette har været et fast tilskud, som således har haft karakter af et driftstilskud. Der har dog herudover været en deltagerbetaling, som gør, at højskolernes indtægtsgrundlag til en vis grad har været afhængig af aktivitetstallene, dvs. antal elever. Men da deltagerbetalingen har været meget lav, har dette medført, at det ikke har kunnet betale sig for højskolerne at optage yderligere elever udover minimumskravet. Den nuværende ordning indeholder således ikke et reelt incitament til at optage flere elever. Dette har for højskolerne været en hæmsko for gennemmeraktivitet at skabe et bedre økonomisk grundlag for højskolernes virksomhed. Samtidig har det medført meget høje enhedsomkostninger, når man ser på omkostning pr. elev.

I forslaget indgår både et fast tilskud (driftstilskud) og et variabelt tilskud (taxametertilskud). Dette gør, at der er sikkerhed for at kunne oppebære et fast tilskud til driften uaf-

hængig af aktivitetstallene, hvis minimumskravet til aktiviteten opfyldes. Det gør samtidig, at højskolerne kan skabe et bedre økonomisk grundlag for sin virksomhed gennem forøgelse af aktiviteten, forudsat at taxametertilskuddet pr. elevholduge er tilstrækkeligt højt.

Taxametertilskudsordninger anvendes også i andre dele af uddannelsessystemet. Dette gælder eksempelvis erhvervsuddannelsesområdet og efterskoleområdet. Nedenstående graf viser tilskud pr. skole i den nuværende situation, henholdsvis hvis forslaget realiseres. Det skal bemærkes, at skolerne i den nuværende situation ikke har noget økonomisk incitament til at øge antallet af elever. Som grafen viser, har skolerne incitament til at øge antallet af elever hvis forslaget realiseres.

Regulering og tilbagebetaling af tilskud:

Efter de gældende regler bortfalder retten til tilskuddet, hvis det konstateres, at minimumskravene i loven ikke opfyldes. Da tilskuddet udbetales i forhold til forventet aktivitet, vil dette kunne resultere i krav om tilbagebetaling. Dette gør, at en højskole, der ikke lever op til minimumskravene, vil risikere at miste sit væsentligste finansieringsgrundlag og dermed sit finansielle eksistensgrundlag.

Der er dog mulighed for at fastsætte regler om reduktion af tilskud ved mindre antal årselever og mindre antal gennemførte undervisningsuger. Denne mulighed har hidtil ikke været udnyttet.

Med forslaget vil **taxametertilskuddet** efter almindelige bevillingsretlige principper følge aktiviteten, som taxameteret er knyttet op på. Dette er her elevholduger. Taxametertilskuddet falder og stiger således med samme procentsats som aktiviteten procentmæssigt falder eller stiger. Er der således i løbet af et kalenderår realiseret 720 elevuger mod en forventet aktivitet på 800 elevuger, vil aktivitetsfaldet, der udgør 10 %, også medføre en reduktion af taxametertilskuddet med 10 %. Er der realiseret 880 elevuger,

der udgør en 10 % stigning i aktiviteten, vil dette medføre en forøgelse af tilskuddet med 10 %. Dette sker ved en regulering, når den realiserede aktivitet er kendt. Reguleringen vil i praksis kunne ske i forbindelse med udbetalingen af tilskud for næste kalenderår.

Med forslaget vil **driftstilskuddet** ikke bortfalde, hvis minimumskravet ikke opnås. Der vil i stedet ske en tilbagebetaling, der udgør en forholdsmæssig andel af tilskuddet. Tilbagebetalingen udgør en procentsats af det udbetalte driftstilskud, som fastsættes efter den procentandel af elevholduger, der ikke er gennemført i henhold til minimumskravet på 700 elevholduger. Dette betyder for det første, at driftstilskuddet kun bortfalder helt, hvis der slet ikke er realiseret nogen aktivitet. For det andet betyder det, at der kun skal ske delvis tilbagebetaling, hvis aktiviteten falder til under 700 elevholduger. Falder en forventet aktivitet fra 800 elevholduger til 720 elevholduger, får det således ingen betydning for driftstilskuddets størrelse. Hvis en forventet aktivitet på 800 elevholduger falder til 630 elevholduger, vil det således også kun være de 70 elevholduger, der vil medføre krav om forholdsmæssig tilbagebetaling. Da der i dette tilfælde er realiseret 70 uger mindre end minimumskravet, hvilket svarer til 10 % heraf, vil driftstilskuddet skulle reduceres med 10 %, selv om aktiviteten i dette tilfælde er faldet med over 20 %. Dette gør, at højskolerne kun i begrænset omfang vil blive berørt finansielt af en manglende efterlevelse af minimumskravet og dermed ikke risikere sit finansielle eksistensgrundlag. Et eventuelt tilbagebetalingskrav vil, som for reguleringen af taxametertilskud, kunne ske i forbindelse med udbetalingen af næste kalenderårs tilskud.

Bevillingsniveau:

Højskolernes samlede bevilling afhænger dels af satserne for driftstilskud og taxameter-tilskud og dels af aktivitetstallene.

Fastsættes satserne til det niveau, som er nævnt i bemærkningerne til forslaget, vil det for højskolerne betyde, at tilskuddet fra landskassen vil være ca. det samme som i dag, hvis aktiviteten stiger med 20 %. Det er herved forudsat, at aktiviteten som minimum vil kunne forøges i dette omfang. Bliver aktiviteten yderligere forøget, vil det betyde en større tilskudsbevilling end i dag. Stiger aktiviteten med 50 %, således at antallet af årselever stiger fra 20 til 30 elever på hver højskole, vil det betyde en bevillingsforøgelse fra i dag 12.229.000 kr. til 13.400.000 kr. – altså en stigning på 1,2 mio. kr. Det anføres i bemærkningerne til forslaget, at højskolerne efter renovering forventes at kunne rumme et årselevantal på mellem 50 og 60 elever hver. Stiger aktiviteten således til 55 årselever på hver højskole, vil den samlede bevilling til højskolerne stige til 17.900.000 kr. – altså en stigning på 5.671.000 kr. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der i bemærkningerne til forslaget beklageligvis har indsneget sig en fejl, da der er skrevet 17.600.000 kr. og det altså retteligt skal være 17.900.000 kr.

Hvis højskolernes aktivitetstal falder til under minimumskravet på 700 elevholduger, der altså ca. svarer til 20 årselever, vil den samlede bevilling falde. Men som nævnt ovenfor i afsnittet om regulering og tilbagebetaling af tilskud vil det ikke medføre, at retten til driftstilskud bortfalder. Det bliver alene formindsket forholdsmæssigt.

2) Kommunerne

Kommunernes udgifter til højskoleophold har hidtil udgjort 75 % af egenbetalingen. Egenbetalingen udgør kr. 365 pr. uge, hvorfor den kommunale udgift pr. uge pr. elev er på 274 kr., mens eleven selv betaler de sidste 25 %, svarende til 91 kr. pr. uge.

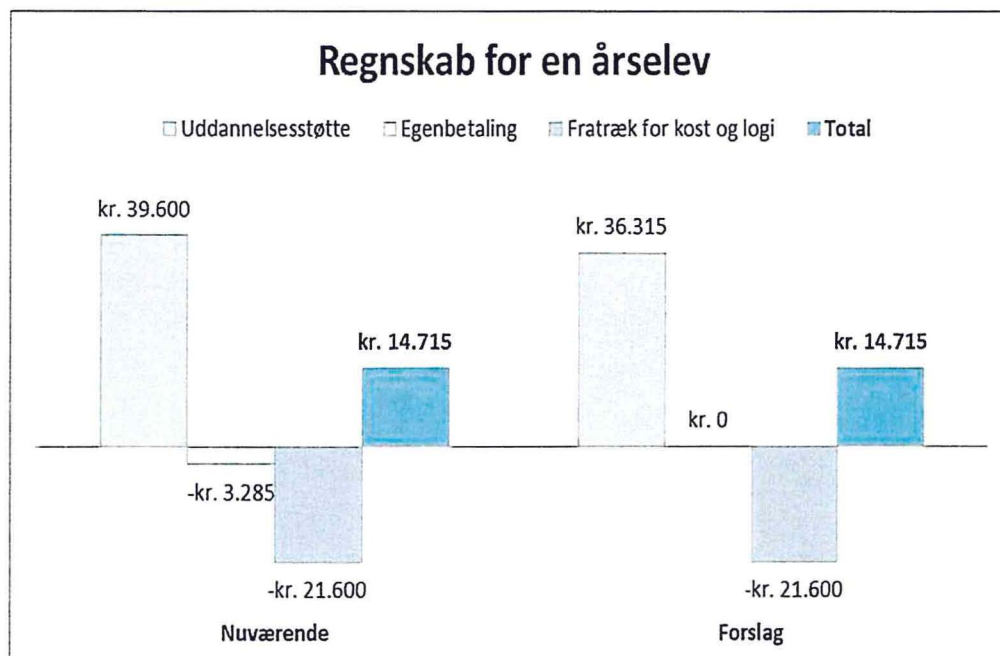
Med forslaget bortfalder egenbetalingsordningen, hvilket medfører, at den kommunale udgift hertil bortfalder. Dette vil som følge heraf medføre en reduktion i det kommunale bloktilskud. Størrelsen af denne reduktion afhænger af aktivitetstallet.

3) Eleverne

Eleverne har som nævnt i afsnittet vedr. kommunerne hidtil betalt 25 % af egenbetalingen, svarende til 91 kr. pr. uge.

Eleverne har samtidig modtaget stipendium på kr. 4.400 pr. måned fratrukket kr. 2.400 pr. måned for kost og logi.

Med forslaget udgår egenbetalingen. Til gengæld foreslås stipendiet reduceret til kr. 4.035 pr. måned fratrukket kr. 2.400 pr. måned for kost og logi, så eleverne samlet set ikke oplever forringelser. Dette er i øvrigt et finanslovsanliggende, hvorfor Inatsisartut fra år til år kan ændre stipendiesatserne på dette område såvel som øvrige stipendiesatser.

4) Selvstyret

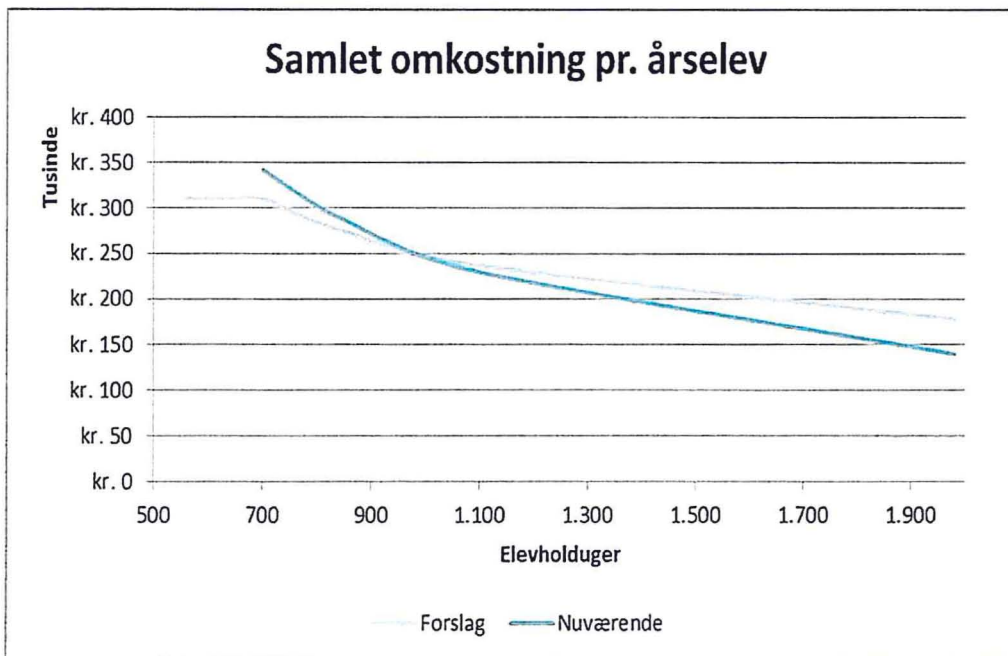
Selvstyrets udgifter til højskoleophold består aktuelt i tilskud fra finanslovens hovedkonto 40.92.10, Folkehøjskoler. Tilskuddet er i 2017 på kr. 12.229.000. Der er tale om et driftstilskud, som udbetales, hvis de lovfastsatte minimumskrav til aktiviteten opfyldes. Tilskuddet er fast og er på den måde i øvrigt aktivitetsuafhængigt.

Herudover betaler Selvstyret stipendium til højskolelever. Satsen herfor er på 4.400 kr. om måneden hvorfra der trækkes 2.400 kr. for kost og logi. Det betyder, at Selvstyret ved en aktivitet på ca. 20 årselever (reelt 19,4 årselever svarende til 700 elevholduger), som er det nuværende niveau, har en udgift der udgør kr. 700.000 om året. Beregningerne af udgifterne til stipendier er beregnet for elever over 18 år, da langt hovedparten af højskoleeleverne er over 18 år.

Selvstyrets samlede årlige udgifter til højskoleophold udgør i alt kr. kr. 13.312.250. Inkluderet i den samlede udgift for Selvstyret er bloktilskuddet til kommunerne til at dække kommunernes andel af egenbetalingen, hvilket beløber sig til kr. 383.250. Ses der bort fra bloktilskuddet til kommunerne, betyder dette, som anført i budgetbidraget til hovedkonto 40.92.10, at enhedsomkostningen pr. årselev er forholdsvis høj, nemlig kr. 305.725 ved præcist 20 årselever (kr. 314.460 ved 19,4 årselever svarende til 700 elevholduger).

En større aktivitet i form af flere elever vil medføre en reduktion af enhedsomkostningerne. Under det nye forslag vil en forøgelse af elevtallet til 30 årselever på hver højskole få enhedsomkostningen til at falde til 223.333 kr. Ved en forøgelse af elevtallet til den forventede maksimale kapacitet efter renovering af begge højskoler, dvs. 50-60 elever på hver højskole, vil enhedsomkostningen falde til 162.727 kr.

Nedenstående graf viser den samlede omkostning pr. elev i den nuværende situation, henholdsvis hvis forslaget realiseres. I enhedsomkostningerne i grafen er bloktilskuddet til kommunerne inkluderet i den nuværende situation, således grafen viser den totale omkostning pr. elev.

5) Samfundet som helhed

Som det fremgår ovenfor vil den foreslåede model være en win-win model, forstået på den måde, at alle involverede vil have fordel af den.

Højskolerne vil opleve større incitament til aktivitetsforøgelse og herigennem et sundere økonomisk grundlag for sin virksomhed. Højskolerne vil desuden være mindre sårbare overfor fald i aktiviteten til et niveau under lovens minimumskrav. Desuden vil det forhold, at deltagerbetalingen bortfalder, medføre forenkling af administrationen.

Kommunerne vil som følge af bortfaldet af deltagerbetalingen også opleve en forenkling af den kommunale administration.

Bortfaldet af deltagerbetalingen vil desuden kunne medføre flere ansøgere til højskoleophold, da en deltagerbetaling for nogle i sig selv kan opleves som en barriere, også selv om egenandelen af deltagerbetalingen er forholdsvis lav.

For selvstyret vil modellen medføre, at højskolerne forventeligt vil udnytte kapaciteten bedre. Dette gør, at enhedsomkostningerne bliver lavere. Samtidig gør det muligt at få optaget en hel del flere af de mange ansøgere til højskoleophold, hvilket kan medvirke til et generelt kompetenceløft. Dette understøttes i øvrigt af de øvrige elementer i forslaget, hvorefter højskolerne kan udføre andre aktiviteter også.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Med venlig hilsen

Doris Jakobsen

Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur,
Forskning og Kirke
IKIIN@nanoq.gl

Dato: 16-05-2017
J.nr.:01.39.01.03-00183

Spørgsmål vedrørende FM2017/127 om folkehøjskoler

Udvalget skal indledningsvist takke for orienteringen vedrørende den økonomiske model bag den offentlige støtte til folkehøjskolerne fra Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke. Udvalget har imidlertid fundet behov for en yderligere afdækning af en række forhold ved lovforslaget og skal derfor anmode Naalakkersuisut om at besvare nedenstående spørgsmål:

Af de almindelige bemærkninger fremgår det af de økonomiske konsekvenser for det offentlige, at nærværende forslag vil medføre et behov for omrokering af midler på FFL2018. Herunder oplyses det, at Naalakkersuisut i forbindelse med FFL18 vil foreslå, at midler overføres fra hovedkonto 20.11.70, reserve til nye initiativer i Finanslov 2017, til folkehøjskolernes hovedkonto i relevant omfang. Af bemærkningerne fremgår det, at det relevante omfang pt. vurderes til at være 3.071.000 kr. Af høringssvarene kan udvalget konstatere, at både Kommune Kujalleq og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi har stillet utvetydige spørgsmål til, *hvad* der skal nedprioriteres i denne sammenhæng. Sidstnævnte anfører således klart, at der ikke er midler i overskud fra den nævnte pulje. Der fremstår ikke noget klart svar for den ønskede prioritering i gennemgangen af høringsvarene, da der blot henvises til, hvor midlerne tages fra. En konkretisering af de nedprioriterede initiativer og tiltag udestår således.

1. Hvilke helt konkrete og planlagte tiltag og initiativer er det, Naalakkersuisut alligevel ikke ønsker at gennemføre eller må reducere, såfremt den nævnte omrokering vedtages?
2. Naalakkersuisut bedes redegøre for, hvorfor Naalakkersuisut prioriterer folkehøjskolernes indsats højere end de med hovedkonto 20.11.70 ellers planlagte tiltag/initiativer.

INATSIARTUT

3. Såfremt Naalakkersuisut mod forventning ikke kan konkretisere, hvad de omtalte midler ellers skulle have været brugt til, bedes Naalakkersuisut redegøre for, hvorfor Naalakkersuisut i sin tid foreslog, at midlerne afsættes på nævnte hovedkonto, hvis ikke der var et konkret formål med midlerne.

Det fremgår af FL2017, hovedkonto 64.13.23 Majoriaq (Tilskudsbevilling), at tilskudsbevillingen til Majoriaq (tidligere Piarersarfiit) i 2017 er på 72,7 mio. (en stigning på 1,1 mio siden 2016 og en stigning på 22,2 mio. siden 2015). Majoriaq er allerede i dag bemyndiget til at udbyde folkeskolens afsluttende prøver.

4. Naalakkersuisut bedes redegøre for fordelene og ulemperne i at investere yderligere midler i folkehøjskolerne med det formål, at folkehøjskolerne skal udbyde de afsluttende prøver.
 - a. Hvad vil være billigst: I) At folkehøjskolerne indgår samarbejde med Majoriaq, således folkehøjskoleleverne blot kan gå til prøverne i Majoriaq? Eller II) At der laves de to sideløbende spor, hvor både Majoriaq og folkehøjskolerne afholder folkeskolens afsluttende prøver.
5. Folkehøjskolernes bemyndigelse til at afholde folkeskolens afsluttende prøver synes at udgøre en potentiel dobbeltindsats, når Majoriaq allerede udbyder prøverne i samme byer. Finder Naalakkersuisut, at denne tilsyneladende dobbeltindsats med dertilhørende dobbeltinvestering er en rettidig brug af Landskassen sparsomme midler?

Der er med lovforslaget bebudet en centralisering af administrationen af den offentlige støtte til folkehøjskolerne. Af forslagets pkt. 6 fremgår følgende:

"6. § 20 affattes således:

"§ 20. Elever omfattet af § 1, som er på tilskudsberettigede folkehøjskoleophold af mindst 10 ugers varighed modtager uddannelsesstøtte i henhold til reglerne i bekendtgørelse om uddannelsesstøtte. Dog ydes der kun uddannelsesstøtte i form af frirejse til eleven ved start, afbrydelse, herunder i tilfælde af alvorlig sygdom eller dødsfald i elevens nærmeste familie, og afslutning af opholdet samt et for folkehøjskoleophold særligt fastsat stipendium fratrukket kost og logi."

I de økonomiske konsekvenser, samt i den fremsendte orientering, nævnes et nedsat stipendium, som efter reducere for kost og logi udgør.

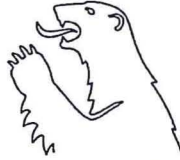
6. Er det korrekt forstået, at Naalakkersuisut dermed tager udgangspunkt i de 4.600 kr./måned, og derefter fratrukker kost og logi, der i nærværende forslag anslås til at være 2.600 kr./måned? (Altså i alt 2.000 kr. til udbetaling)

INATSISARTUT

- a. I afkræftende fald: Skal "et for folkehøjskoleophold særligt fastsat stipendium" forstås således, at udgangspunktet er lavere end de pt. 4.600 kr./mdr.? Naalakkersuisut bedes i så fald redegøre for, hvorfor dette lavere udgangspunkt for folkehøjskoleelevernes månedlige stipendium.
7. Er Naalakkersuisut enig i, at uddannelsesstøtte, herunder det månedlige stipendium, er en individuel støtte, som udbetales individuelt på baggrund af den enkelte studerendes/elevs efterlevelse af en række konkrete betingelser?
- a. I bekræftende fald: Hvorledes hænger denne opfattelse af den individuelle uddannelsesstøtte sammen med Naalakkersuisuts forslag om, at alle elever får fratrukket udgifter til kost/logi, uanset om den enkelte elev modtager kost/logi?
8. Hvor mange elever har gennemgået tilskudsberettigede folkehøjskoleophold uden at bo på folkehøjskolen fordelt på hvert år i perioden 2011-2016?
9. Udvalget har ikke kunne bekræfte Naalakkersuisuts antagelse om, at alle elever modtager tilbud om kost og logi fra folkehøjskolerne. Naalakkersuisut bedes oplyse, hvor mange elever ikke har modtaget tilbud om kost og/eller logi i perioden 2011-2016.
10. Elever med samme hjemby som folkehøjskolen kan blive nødt til at flytte ind og optage pladser på folkehøjskolen for at få fuldt stipendie, hvis nærværende lov vedtages. Hvorledes harmonerer dette med Naalakkersuisuts ønske om, at understøtte og skabe incitament til at flest muligt, der ønsker at tage et folkehøjskoleophold, får mulighed for dette jf. afsnit 1.1. i de almindelige bemærkninger?

I en række kommentarer til de økonomiske konsekvenser af forslaget sættes der spørgsmålstegn ved niveauet for de tildelte midler kontra reel implementering af lovforslagets bestemmelser. Hertil argumenterer Naalakkersuisut i gentagne tilfælde, at det endelige niveau for de tildelte midler beror på Inatsisartuts endelige ønsker til Finansloven. Det ligger selvsagt klart, at Finansloven vedtages af Inatsisartut. Samtidig er Finansloven dog et lovforslag, som Naalakkersuisut er ansvarlig for, og som dermed skal tage udgangspunkt i Naalakkersuisuts argumenter og vurderinger for reel implementering af diverse tiltag – også de lovbundne.

INATSISARTUT

11. Naalakkersuisut bedes be- eller afkræfte, om Naalakkersuisut vurderer de i forslaget anslåede midler som værende tilstrækkelige for en reel implementering af lovforslaget, og dermed opnåelse af forslagets formål, herunder skabelsen af incitamentter for højere antal elever m.v.

Udvalget ser frem til Naalakkersuisuts besvarelse af ovenstående spørgsmål. Besvarelsen bedes fremsende på grønlandsk og dansk til ina@ina.gl med kopi til udvalgets sekretær på rfr@ina.gl. Naalakkersuisut bedes holde udvalget orienteret om det forventede afleveringstidspunkt, såfremt dette vurderes til at være senere end den 21. maj 2017.

Pva. Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Med venlig hilsen

Mimi Karlsen
Udvalgsformand

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Vedrørende: Spørgsmål om FM2017/127 vedrørende folkehøjskoler

Jeg skal inædningssvis takke Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes tor de spørgsmål, som Udvalget ved skrivelse af 16. maj 2017 har fremsendt på baggrund af Udvalgets behov for yderligere afdækning af en række forhold. Jeg skal i det følgende besvare de stillede spørgsmål.

Det anføres endvidere i Udvalgets skrivelse, at det af de almindelige bemærkninger om de økonomiske konsekvenser for det offentlige fremgår, at nærværende forslag vil medføre et behov for omrokering af midler på FFL2018. Herunder oplyses det, at Naalakkersuisut i forbindelse med FFL18 vil foreslå, at midler overføres fra hovedkonto 20.11.70, reserve til nye initiativer i Finanslov 2017, til folkehøjskolernes hovedkonto i relevant omfang. Af bemærkningerne fremgår det, at det relevante omfang pt. vurderes til at være 3.071.000 kr. Af høringssvarene kan udvalget konstatere, at både Kommune Kujalleq og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi har stillet utvetydige spørgsmål til, hvad der skal nedprioriteres i denne sammenhæng. Sidstnævnte anfører således klart, at der ikke er midler i overskud fra den nævnte pulje. Der fremstår ikke noget klart svar for den ønskede prioritering i gennemgangen af høringssvarene, da der blot henvises til, hvor midlerne tages fra. En konkretisering af de nedprioriterede initiativer og tiltag udestår således.

- 1 Hvilke helt konkrete og planlagte tiltag og initiativer er det, Naalakkersuisut alligevel ikke ønsker at gennemføre eller må reducere, såfremt den nævnte omrokering vedtages?

Svar:

Spørgsmålet synes at bygge på en forkert præmis, nemlig at andre aktiviteter skal nedprioriteres som følge af den påregnede finansiering af de økonomiske konsekvenser, som forslaget vil medføre. Dette antages i nogen grad at skyldes, at bemærkningernes afsnit om de økonomiske konsekvenser muligvis vil kunne forstås sådan, idet der anføres, at der vil ske overførsel af midler fra ungemålgruppeindsatsen. Men det er samtidig i bemærkningerne anført, at Naalakkersuisut i Forslag til Finanslov for 2018 forventer at foreslå, at midler til ungemålgruppeindsats finansieret på hovedkonto 20.11.70, reserve til nye initiativer i Finanslov 2017, overgår til Folkehøjskolernes hovedkonto i relevant omfang.

20-05-2017
Sagsnr. 2016 - 6765
Dok. nr. 5410609

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax: +299 32 20 73
Email: ikiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Som anført i kommenteringen af høringssvaret fra Kommune Kujalleq, er der her tale om den pulje på 5 mio. kr. til brobygningsinitiativer for unge uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, som hovedkontoen bl.a. forventes at kunne udmønte midler til.

Der er således tale om overførsel af midler, som står på en reserve, og som således ikke er disponeret til konkrete aktiviteter. Denne præcisering af finansieringsgrundlaget skete netop på baggrund af de indkomne høringssvar. Det skal i relation til høringssvaret fra Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi derfor også oplyses, at det i denne forståelse ikke er korrekt, at der ikke er overskydende midler i ungemålgruppeindsatsen.

Der skal i den forbindelse om formålet med hovedkonto 20.11.70 henvises til finanslovsaftalen for 2017, indgået 18. november 2016, mellem forligsparterne, hvor det fremgår, at der er tale om en reserve, der udmøntes i 2017, når der foreligger et konkret forslag til samlet anvendelse som led i den samlede uddannelsesplanlægning. Midlerne er således ikke på forhånd afsat til bestemte initiativer. Naalakkersuisut påregner også i 2018 at foreslå afsat midler på denne hovedkonto men agter altså at foreslå en del af de midler, der ellers skulle medtages på hovedkontoen, overført til hovedkontoen vedr. folkehøjskoler.

I øvrigt henvises til besvarelsen af spørgsmål 11 om finansieringsbehovet, herunder det forhold der alene vil opstå et finansieringsbehov, såfremt aktivitetstallet sammenholdt med tilskudssatserne medfører en merudgift i forhold til det nuværende bevillingsniveau.

- 2 Naalakkersuisut bedes redegøre for, hvorfor Naalakkersuisut prioriterer folkehøjskolernes indsats højere end de med hovedkonto 20.11.70 ellers planlagte tiltag/initiativer.

Svar:

Der er ikke tale om, at højskolernes indsats prioriteres højere. Der henvises i det hele i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 1.

- 3 Såfremt Naalakkersuisut mod forventning ikke kan konkretisere, hvad de omtalte midler ellers skulle have været brugt til, bedes Naalakkersuisut redegøre for, hvorfor Naalakkersuisut i sin tid foreslog, at midlerne afsættes på nævnte hovedkonto, hvis ikke der var et konkret formål med midlerne.

Svar:

Der henvises i det hele til besvarelsen af spørgsmål 1.

- 4 Naalakkersuisut bedes redegøre for fordelene og ulemperne i at investere yderligere midler i folkehøjskolerne med det formål, at folkehøjskolerne skal udbyde de afsluttende prøver.
 - a. Hvad vil være billigst: I) At folkehøjskolerne indgår samarbejde med Majoriaq, således folkehøjskoleleverne blot kan gå til prøverne i Majoriaq? Eller II) At der laves de to sideløbende spor, hvor både Majoriaq og folkehøjskolerne afholder folkeskolens afsluttende prøver.

Svar:

Det skal indledningsvis bemærkes, at folkehøjskolerne allerede kan undervise med henblik på aflæggelse af dele af folkeskolens afsluttende evalueringer, jf. § 1, stk. 3 i den ændrede Inatsisartutlov om folkehøjskoler. Forslaget udbygger denne mulighed, så der nu indsættes udtrykkelig hjemmel til, at folkehøjskolerne i forlængelse af folkehøjskolernes undervisning også kan afvikle prøverne. Det fremgår ligeledes af forslaget, at dette i givet fald skal ske i samarbejde med den institution eller myndighed, hvor uddannelsen normalt udbydes. Naalakkersuisut vurderer ikke, at der vil være nævneværdige merudgifter i forbindelse med afviklingen af selve prøverne, uanset hvor disse foregår. Det er i øvrigt folkehøjskolerne selv, der vurderer, hvorvidt de har de personale-mæssige ressourcer til at tilbyde prøveforberedende undervisning blandt deres øvrige undervisningstilbud.

- 5 Folkehøjskolernes bemyndigelse til at afholde folkeskolens afsluttende prøver synes at udgøre en potentiel dobbeltindsats, når Majoriaq allerede udbyder prøverne i samme byer. Finder Naalakkersuisut, at denne tilsyneladende dobbeltindsats med dertilhørende dobbeltinvestering er en rettidig brug af Landskassen sparsomme midler?

Svar:

Der er ikke tale om en dobbeltindsats, idet målgrupperne og formålene med forløbene samt undervisningens tilrettelæggelse er meget forskellige. Nogle af målgrupperne har behov for et almindende og personlighedsudviklende forløb på en højskole samtidig med, at de opkvalificerer sig fagligt i ét eller flere fag, mens andre udelukkende har behov for faglig opkvalificering i regi af Majoriaq. Det særlige indlæringsmiljø tiltrækker eksempelvis unge, der endnu ikke er kommet i gang med en uddannelse, om som næppe umiddelbart har udsigt til at påbegynde en uddannelse med afsæt i et almindeligt studiemiljø.

Samtidig kan det dermed undgås, at visse elever først gennemgår det ene forløb og derefter det andet. Folkehøjskolerne kan på grund af folkehøjskolernes særlige læringsmiljø (jf. også det anførte under besvarelsen af spørgsmål nr. 7) opsamle en gruppe borgere, som det ellers kan være vanskeligt at få omfattet af et traditionelt læringsmiljø, hvor eleverne efter dagens lektion forlader undervisningsstedet. Et folkehøjskoleophold er således netop kendetegnet ved denne kostskoleform, hvor eleverne drager nytte af det særlige læringsmiljø med konstant mulighed for støtte, rådgivning og vejledning under trygge rammer. Inatsisartut har i øvrigt allerede ved vedtagelse af den gældende folkehøjskolelov taget stilling til spørgsmålet, idet det af bemærkningerne til den fremgår, at folkehøjskolernes undervisning er et supplement til de opkvalificeringsforløb af lignende karakter, der foregår på de kommunale Piareersarfiit (nu Majoriaq).

Der er med lovforslaget bebudet en centralisering af administrationen af den offentlige støtte til folkehøjskolerne. Af forslaget pkt. 6 fremgår følgende:

"6. § 20 affattes således:

"§ 20. Elever omfattet af § 1, som er på tilskudsberettigede folkehøjskoleophold af mindst 10 ugers varighed modtager uddannelsesstøtte i henhold til reglerne i bekendtgørelse om uddannelsesstøtte. Dog ydes der kun uddannelsesstøtte i form af frirejse til eleven ved start, afbrydelse, herunder i tilfælde af alvorlig sygdom eller dødsfald i elevens nærmeste familie, og afslutning af opholdet samt et for folkehøjskoleophold særligt fastsat stipendium fratrukket kost og logi."

I de økonomiske konsekvenser, samt i den fremsendte orientering, nævnes et nedsat stipendium, som efter reducere for kost og logi udgør.

6 Er det korrekt forstået, at Naalakkersuisut dermed tager udgangspunkt i de 4.600 kr./måned, og derefter fratrukker kost og logi, der i nærværende forslag anslås til at være 2.600 kr./måned? (Altså i alt 2.000 kr. til udbetaling)

a. I afkræftende fald: Skal "et for folkehøjskoleophold særligt fastsat stipendium" forstås således, at udgangspunktet er lavere end de pt. 4.600 kr./mdr.? Naalakkersuisut bedes i så fald redegøre for, hvorfor dette lavere udgangspunkt for folkehøjskoleelevernes månedlige stipendium.

Svar:

Spørgsmålet synes at mangle en angivelse af størrelsen af redueringen af stipendiet efter reducere for kost og logi. Som oplyst i skrivelsen af 10. maj til Udvalget vedrørende forslaget økonomiske konsekvenser forventes stipendiet nedsat til 4.035 pr. måned, hvorfra fratrukket 2.400 kr. pr. måned for kost og logi.

Som der er redegjort for i samme skrivelse, så er denne nedsættelse af stipendiet baseret på, at eleverne ikke skal opleve en forringelse. Der henvises for uddybning herom til nævnte skrivelse.

7 Er Naalakkersuisut enig i, at uddannelsesstøtte, herunder det månedlige stipendium, er en individuel støtte, som udbetales individuelt på baggrund af den enkelte studerendes/elevs efterlevelse af en række konkrete betingelser?

a. I bekræftende fald: Hvorledes hænger denne opfattelse af den individuelle uddannelsesstøtte sammen med Naalakkersuisuts forslag om, at alle elever får fratrukket udgifter til kost/logi, uanset om den enkelte elev modtager kost/logi?

Svar:

Læringssituationen på en folkehøjskole adskiller sig fra andre undervisningsforhold ved, at elever og lærere ikke kun kender hinanden fra undervisningen, men også ud fra forskellige hverdagssituationer, hvilket skyldes, at man bor og spiser sammen med skolen og har en fælles dagligdag, som skaber et helt enestående indlæringsmiljø. Et folkehøjskoleophold er således netop kendetegnet ved denne kostskoleform, hvor eleverne drager nytte af det særlige læringsmiljø med 24 timers pædagogisk omsorg.

Som det fremgår af bemærkningerne til den gældende Inatsisartutlov om folkehøjskoler er kostskoleformen en af de væsentligste årsager til folkehøjskolernes enestående læringsmiljø. Det blev i forbindelse med drøftelserne med folkehøjskolerne aftalt, at reglerne skulle understøtte dette særlige læringsmiljø, således undervisningen på folkehøjskolerne altså omfatter kost og logi, modsat traditionelle undervisningsmiljøer, hvor eleverne forlader undervisningsstedet straks efter undervisningens ophør. Et folkehøjskoleophold er derfor en samlet pakke, som omfatter kost og logi, som fratrækkes det månedlige stipendium.

- 8 Hvor mange elever har gennemgået tilskudsberettigede folkehøjskoleophold uden at bo på folkehøjskolen fordelt på hvert år i perioden 2011-2016?

Svar:

Sulisartut Højskoliat oplyser, at det er et krav, at eleverne bor på højskolen under højskoleforløbet og at man optager mellem 1-2 elever hvert semester fra Qaqortoq, som altså bor på skolen. Knud Rasmussenip Højskoliat oplyser, at Qeqqata Kommunia i en årrække kun har bevilget 2 højskoleophold for personer fra Sisimiut hvert semester uden at der er statistik over boligspørgsmålet. Man antager dog, at det sker, at de nævnte har boet på højskolen.

- 9 Udvalget har ikke kunne bekræfte Naalakkersuisuts antagelse om, at alle elever modtager tilbud om kost og logi fra folkehøjskolerne. Naalakkersuisut bedes oplyse, hvor mange elever ikke har modtaget tilbud om kost og/eller logi i perioden 2011-2016.

Svar:

Der henvises til det anførte under besvarelsen af spørgsmål nr. 8.

- 10 Elever med samme hjemby som folkehøjskolen kan blive nødt til at flytte ind og optage pladser på folkehøjskolen for at få fuldt stipendie, hvis nærværende lov vedtages. Hvorledes harmonerer dette med Naalakkersuisuts ønske om, at understøtte og skabe incitament til at flest muligt, der ønsker at tage et folkehøjskoleophold, får mulighed for dette jf. afsnit 1.1. i de almindelige bemærkninger?

Svar:

Som anført under besvarelsen af spørgsmål nr. 5 og 7 er kost og logi en naturlig del af folkehøjskoleophold. Folkehøjskolernes vil således miste deres særlige læringsmiljø, hvis eleverne alene møder f.eks. om morgenen og forlader skolerne om eftermiddagen, som det er tilfældet i forbindelse med traditionel undervisning på andre uddannelsesinstitutioner. Reguleringen ud fra forudsætningen om, at en højskoleophold omfatter kost og logi, sker således med respekt for folkehøjskolernes særlige læringsmiljø, som er helt karakteristisk og folkehøjskolernes virksomhed. Reguleringen understøtter således folkehøjskolernes enestående læringsmiljø og bevarer samtidig folkehøjskoleopholdenes særlige karakteristika. Det kan i den forbindelse næppe udelukkes, at folkehøjskolerne vil fortabe deres særlige status, hvis undervisningsformen skal foregå ligesom på andre traditionelle uddannelsesinstitutioner.

Naalakkersuisut finder ikke, at dette forhold på nogen måde udgør en hindring for, at flest muligt af dem, der ønsker at tage et højskoleophold, også får mulighed for det.

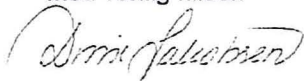
- 11 Naalakkersuisut bedes be- eller afkræfte, om Naalakkersuisut vurderer de i forslaget anslåede midler som værende tilstrækkelige for en reel implementering af lovforslaget, og dermed opnåelse af forslagets formål, herunder skabelsen af incitamenter for højere antal elever m.v.

Svar:

Det skal hertil bemærkes, at det anførte om de økonomiske konsekvenser er baseret på givne forudsætninger. Disse forudsætninger er anført i såvel bemærkningerne til forslaget som i skrivelsen af 10. maj til udvalget om de økonomiske konsekvenser af forslaget. Som anført vil de økonomiske forudsætninger således afhængige af flere forhold. Der henvises herom til den udførlige beskrivelse heraf i den nævnte skrivelse. I skrivelseren er det bl.a. anført, at der alene vil være en stigning på 1,2 mio. kr., hvis aktiviteten stiger med 50 procent ud fra de satser for driftstilskud henholdsvis taxametertilskud, der er nævnt.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Med venlig hilsen

Doris Jakobsen